

Nro. 44.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bétsből, Pénteken November 30-ik napján
1804-ik esztendőben.*

B é t s.

Az eő Cs. Kir. Felsége fegyveres seregeinél mostanság történt előmenetek és változások:

A' Josef Fő Herczeg Hufzár Regimentjénél vőlt Oberster Szabó Ur penzióra lépven, helyábe Obersterré neveztetett a'Székely Hufzároktól Oberstlieutenant B. Splényi. — Májor Rakovszky Ur, a' Jősef Fő Herczeg Hufzárjaitól a'Székely Hufzárokhoz tétetett által Oberstlieutenantnak. Második Májor B. Wrede lett Első Májor; Kapitán Preidt Második Májor.

Májor Gróf Wartensleben a' Blankenstein Hufzárjaitól az Ott Hufzárjainál lett Oberstlieutenantá.

A' Reusz Reg.nél 2-ik Major Gallioti lett 1-ső Majorrá; Kap. Obermayer 2-ik Majorrá.

Az Alvintzy Reg.nél Oberster Péterfy Gen. Májori rangal penzióra lépvén, helyébe lett Oberfl. O-Flanagen Obersterré; Első Májor Almásfy Ur Oberflieutenántá; ennek helyébe pedig szám felett való Májor Schullern Splenyitől valóságos Majorrá.

Colloredó Josefnél 2 ik Majorrá lett Kap. Sunden Klebektől; — Májor Bek a' Kerpen Regimentjétől hasonló rangal lépett által Jordishoz; szám felett való Májor Gróf Bentheim pedig valóságos Majorrá lett Kerpennél.

A' Reisky Reg.től Oberster Pillenberg Gen. Májori rangal penzióra lépvén, helyébe Obersterré lett Fölseis a' Morczin Reg.től.

A' Lajos Fő Hertzegénel lettek. 2 ik Major Roy 1 ső, és Kap. Rusziani 2-ik Majorokká.

Strasoldónál Kap. Rübenfeld 2 dik Majorrá —

A' János Fő Hertzeg Dragonyosainál Kap. Kanngiesser 2 ik Majorrá —

A' Német Banátusi Reg.nél Májor Hordinsky Oberflieutenántá, 2-ik Májor Bernjakovich 1 ső Majorrá, Kap. Schwind 2-ik Majorrá —

Az Első Székely Reg.nél Májor Secheni Oberflieutenántá, 2 ik Májor Arrady 1 ső, Kap. Petzman Mátyás 2-ik Majorrá —

Az Első Oláh Reg.nél 2 ik Májor Leibinger 1-ső Majorrá, Kap. Stachel a' Sz. Györgyi Regimentől, 2 ik Majorrá —

A' Csajkások Batalionnyánál Májor Stanisavlevics Oberflieutenántá, neveztettek.

Kuffsteini Várkomendans Oberfl. Wnorowsky, meghalt.

Magyar Ország.

Miskolczról Novemb. 1-ső napján. Hogy Magyar nyelven mind Tudományokat tanítani, mind külömbkülömbféle Tudományokat magokban foglaló Könyveket írni, éppen úgy lehet, mint akár-melly más nyelven, azt a' Magyar Literatúrában gyönyörködök, mint egy 15 éltendőkiől fogva eléggé tapasztalhatják. Először ötétek pedig és még ma is előközök a' Magyar nyelv palléroztatását — a' Felséges Királyi engedellyel járó Magyar Ujság — a' Királyi Utise hírában a' Magyar nyelvnek különös Professor által és Kir. költségen való tanitása — az 1701 dtk éltendőbeli Diétán annak Törvényné való tételé, hogy a' Magyar nyelv palleroztaték — az arra intézett Kegyelmes Királyi Serkentések, hogy a' kik Magyar nyelven jobb Könyveket irnak, jutalmat nyernek — a' Gróf Szétsényi által az Országának ajándékozott Magyar Bibliothéka, — a' Magyar Grammatikák, és Lexiconok — némely Hat sít által fel tett azon Jutalmok, melyek azoknak adatnak, kik a' Magyar nyelv palleroztatásai illető kérdésekre legjobban megfelelnek — a' Geographiai Tudományokra köztett Magyar Atlasok, és Mappák — a' Vármegyéken, és a' külsőbb. sőt ottan ottan még a' nagyobb Biskasteriumokon is Magyar nyelven folytatani szokott Tudományokra Magyarul is Tanító Könyvek — a' Desák Rábalpus Iróknak Magyar nyelvre elkezdett Szerentsés által tételések — a' tanult Nemzeteknek követése, kik a' maguk tulajdon nyelveken tanitnak és tanulnak, — és a' kü

lőmbkülömbféle Könyveknek Magyar nyelven való készitések. —

Ugyan ezen tréfálál igen megegyező rendelése némely főbb Oskolák igazgatóinak, az is, hogy azokban még a' nagyobb Tudományokat is, de főképpen a' Theológiát Nemzeti Magyar nyelvünkön tanítatják, mint ezt egyebeken kívül ezen Tizsa mellyéti Ven. Superintendentia is leg közelebbi Rendelése szerént a' Theológiát tanító Professorával tselekedteti. Igen természetli do og is a' Papi Tudományokat azoknak Magyar nyelven tanítani, a' kik azokat másoknak Magyar nyelven fogják tanítani. Hogy a' nép' tanításában oly szókkal 's kifejezésekkel éljenek, mint a' milyenekkel kell élni, szükség őket még az Oskolában azokhoz tanítatni. Külömben is a' főbb Oskolákban a' Theologusok a' leg régibb Deákok, ezek már tanárnak Deákiul tudni, és a' Deák Ekessen szolás Professora még ekkor is gyakorolja abban őket. Prebált dolog is a' már, hogy minden Nemzet, és így a' Magyar is nagyobb elő menetellel tanul a' született nyelvén; mert míg a' Lélek az idegen szók jelentését öszve rakja, addig maga a' Dolog elmarad, mellyet az Anyai nyelvbéli szókkal az értelmes Tanító után egyfeszemű megfoghatott volna. — Az időnek veztegetése, és veztegetése meghorsáíthatatlan véték.

A' mit én még a' Magyar Kurir Íróitól a' Magyar Litteratúrára nézve, egyebet törtött kívánnék ez az, hogy minden Magyar Orsági Typographusokat kérésnek meg, hogy azok, az elzsendőnek vége féé küldenék fel a' Kurir Íróinak azon Magyar Könyvek' Listromát, melyek azon elzsendőben az ő Typographiájokban kijöttek, és

minden új elztedőben ezzel a' Littrómmal kívánának bőldog új elztedő: a' Hazának. Így lehetne idővel jó Magyar Literatúra Historiáját írni, — így szerezhethének meg a' Magyar Könyveket, és így esmerethének meg Hazáknak élő Tüdoait, 's az idegenekkel is így lehetne azokat meg esmertetni.

Olasz Ország.

Rómából Nov. 4 kén. Annak alkalmatlóságával, midőn a' Vezuv' hegye az utóbbi tűzokádáshoz készülvén, arról némely előjeleket mutatott volna, egy Anglus Linea hajó, a' melly a' Vezuvnak a' tengerre rúgó tövénél Capri a-Mare táján vasmatskákon állott, ezeket felvonatta a' tenger fenekéről, hogy a' hegytől egy kezféle továbbatska állapodják meg. Nagy bámulással vettek ezekben a' hajóesemények, hogy a' felvont vasmatskák között egyik olyan heves volt, hogy alig mertek hozzá érni. Ezt egy igen nevezetes tapasztalásnak tartják lenni a' természetvisgálok. Azt hozák ki belőlle némelyek, hogy annak a' rettenetes tűznek kemenzétéje, vagy örvénve, a' mely a' Vezuv torkán talált vagy tsinált magának nyílast a' föld gyomrából való ki rohanásra, a' tenger alatt legyen.

Turinból, Nov. 8 kán. Generál Menou 30 küsmökülömbféle úti szekereket, hintókat és társzekereket rendelt és küldött el, oly véggel, hogy a' Pápa eő Szentségét és útítársait a' Cenishegyének tuló tövében várák bé, mivelhogy azok az útzó szekerek, a' mellyek ezen fő rangú Papi útzókat Romától fogva ide hozták, a' Cenis hegyének inaenső tövében hátra hagyattatnak. A' hegyen gyalog kotsikban vízik által emberek az

útrókat. Ezt a' nevezetes hegyet ugyan már most is fedezik: hanem, minden e' nagy erőtől függő eszközök és intézetek által megkeletkeztek minden kézüretek, hogy az ő Szentsége útazása innen ezen kedvetlen időben is a' lehetőségig kellemes lehessen. Erre az alkalmatosságra nyoltz olyan gyalogkotsikat (Säfke) készítetett Gen. Monou a' Fr. Országlovask rendééből, a' melyeket itt ritkaságnak tartanak. Egygyik a' Pápinak különösen — őt a' Kardinalisoknak — kettő a' vélelévő Hercegeknek van szánva. Az ő Szentsége szánására rendeltetve lévő, vereisselyem anyagával és gazdag arany palroméntal van helyélve, és kül belől felékesítve. Ilyen gazdag gyalogkotsikat a' Cenis hegyin látni nagy ritkaság. A' többkésérők, közönséges gyalogkotsikban velle telnek ő Szentsége után.

Livornóból, Oktober 8 kán. Hogy két napok alatt, tegnap és tegnapelőtt, 19 embernél többet meg nem ölt városunkban a' ragadó nyavalya, a' kemény de ilyen könnyű állások között elterjedhetetlen rendéseket közönbetjük. A' Hieronimi fő Komendáns La villette egy hirdetést tette 5-ben közönséggé, a' melly által a' lakosoknak a' városból való eltávozás megtiltatik, mint-hogy ez által a' félelmet és rettegést (hát a' nyavalyát?) a' vidékekre izélllyel vinnék. Passus nélkül egy helyről másra által menni nem szabad. Mind azokat a' betegeket, a' kiken magát a' sárga hideg jelenti, egy különös ispotályba viszik; még temetőhely is magánosan rendeltetett mezőre a' városból egy mezőben azoknak sírakra, a' kik ebben a' nyavalyában halnak meg. Arra is bizonyos hely rendeltetett ki, a' hol a' betegek' ágynémük és ruhái tisztittatnak és fűföltetnek;

nagy büntetés alatt megtiltatott, hogy senki valami effele diribdarab ruhát és ringyrongyot az utzákra ki ne vessen, vagy el ne ajándékozzon. Dr. Desperatira a' van bizattatva, hogy az olyan házaknak tisztittatásokra, a' mellyekben hidegjelős emberek feküdtek, ügyeljen, a' melly végre mindenek néki kötelesek az ilyen épületekről jelentéft tenni. Ennekfelette minden polgároknak szivekre köttetett, hogy házaikat és önnön tagjaikat tisztán tartsák; a' magokat jobbíró polgárok meghivattattak, hogy az egéffég fenntartására ügyelő Kommissiónak, a' szegényebb sorsú betegek' segedelmére, szörvénkosokkal, lepdőkkel, pénzel, és egyébbel, egéffz tehetségek szerént szolgálatjára lenni el ne mulassák. Az is igen hathatós hirdetés által a' sziveikre köttetett a' lakosoknak, hogy mindenek felett a' belső nyughatatlankodástól, elme béli törődéstől tartóztassák meg a' mennyiben lehet magokat, minden jókat várván al minden jóknak kútfejétől.

R o m á b ó l, Oktober' 31-kén. A' Pápa eő Szentsége Státustitoknak/a Confalvi eő E. tziája, ilyen jelentés által adta hírül az itt lévő idegen Ministereknek, az eő Szentsége Párisba való útazását: — „

„A' Quirinális Szobákból, Oktob. 20 dikán. Eő Felsége a' Frantziák Császára, hathatos kiváasságát terjesztette a' Szent Atya eleibe, az eránt, hogy az eő Felsége megkenettetése és megkoronáztatása az eő Szentsége kezei által mennyen véghez, melyre nézve kérte eő Szentségét, hogy ezen dolognak végbevételére menne Párisba, mivelhogy nagy úrat lenni eő Cs. Felségének magának, a' jeleavaló környülállások meg nem engedhetnék. Azt

is hozá tette elő Cs. Felsége ezen kérelméhez, hogy az elő Szentsége újának tzeija nem tsak a' Császári felkenésben és koronázásban fogna határozódni, hanem, hogy a' Vallás' felséges java tenné annak fővebb tzeijét, és hogy annak a' Vallás javára kiterjedendő következesei a' leg nagyobb halakokat fogják magok után vonni. Ezenjó kintéssek által, felindittatván, a' Vallás javát előmozdítani és a' Császár kívánságának megfelelni kívánván elő Szentsége, eltökéllette magában, hogy Nov. 3-kén Páris felé útnak iadúljon: melyhez képpeft megparantsolta a' maga Kardinális Státustitoknakjának, hogy ezen dolgot a' Minister és Követ Uraknak je entse meg; 's egyfersmind az eránt is tudósítsa az Urakat, hogy a' szerént, a' mint az elő Szentsége előtt való Pápat, 's közelébről a' minapában a' szentséges emlékezetű Vlik Pius rendelték, mostan az ő Szentsége jelen nem léte alatt is folytatni fogják Romában, az egész Udvar (Curia), Congregatziók, és minden Léelőfésékek, a' magok hivatalos foglalatosságaikat, &c. —

„Consalvi.

Spanyol Ország.

Malagából, Oktober' 20 kán. Itt elközéltettünk végezetre Isten' irgalmasságából arra az idő pontra, a' midőn a' sárga hidegnek megszűnését közöttünk minden órán szemlélhetjük. Ezen hónap' 16 kán tsak 22; 17 kén 20; 18 kán 16; tegnáp pedig tsak 5 embertölt megvárosunkban. Még tsak 339 tzen fekülznek benne. Egyéb eránt a' leg feketébb betükkel kell felirnúnk az 1804 ik elztedőt hazánk' kronikájába. — Szász közzül alig kiméllett meg egygyet közöttünk az irgalmatlan ragadó hideg. —

A' Kadixből jött levelek ezt jegyzik-meg, hogy valamely bizonyos az, a' mit már más versben is emítettük, hogy azok a' személyek, a' kik az 1800 dik évtendőben a' sárga hideget próbáltak, azokra most az elnem ragadott: éppen oly bizonyos az, hogy azok a' kik akkor azt elkerülték, most annál bajosabban kerültek el.

Helvétziai Respublika.

A' Spanyol országi külömbkülömb városokban és Olasz országban Livornóban uralkodó ragadó hidegnek vezedelmes terjedését, méltó figyelemteffégre vévén a' Helvétziai Landamman, oly kortont rendelt az Országnek Napkeleti és Déli határaitra, hogy a' döghalálnak kereftül lehető lopodhatására, semmi nyílás vagy rés ne maradjon. Az Olasz Országból jövő útasoknak ugyan jó passusok legyen a' felől, hogy egészséges helyről jönnek, ha azt nem akarják, hogy visszra ne igazítottjanak: a' Livornóból és Spanyol országból jövők pedig egyátallyában visszra terni kéntelenítettnek, ha azt meg nem bizonyíthatják, hogy valamely egészséges helyen 6 hetekig való kontumátziát (tisztulást) nem tartottak. Nagy vigyázás van kivált a' koldusokra, hogy szennyes ruháikban által ne hozzák a' vezedelmet, &c.

Frantzia Birodalom.

Párisban a' Császári koronázás leábrázolatásának igen szép rézremettzett rajzolatja készül egy időölta. Egy felséges készületű templomban, a' mellyben mindenek igen jó rendel eléntéztetve lenni szemléltetnek, adják-fel Bonaparte Napoleonra a' Császári veres bársony palástot, a' melly arany méhekkal és gyemánt darabokkal van felékesítettve. Frantziák' Császárijává a' Győze-

delem koronázza. Körülte állanak az Igaffág és Kegyelem. Egy régi idő béli oltáron, a' mellyen a' Kegyelesség, Jótétel, és Embertéretet vannak leábrázoltatva, tartja a' Religio az Evangelium' könyvit, a' melyre a' Császár az Ország' Nagy Tisztviselőinek jelenlétekben a' Császári hitet letelzi (megesküszik). Frantzia ország, arany méhekkel pettyegstett palátfában állván előtte, a' Csász. Páltzát és Koronát nyújja által néki. A' külömbkülömb Deparmentumok' Préfektusai, azon polgárok' neveikből álló listromot mutatják bé néki, a' kik az ő örökös Császárságára voksoltanak. A' tábor hadi rendben állva ábrázoltatik le, a' melly előtt a' Besületelegiónak ofstályzi lobogó zászlóval mennek. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Strafsburgból, Novemb. 19 dikén. A' Német Birodalom' Fő Kantzellariusza, útját Páris felé folytatván, 15-dikben éjjel itt Strafsburgban halt, és más nap dél előtt haladék nélkül elszietett innét tzélja felé. Az eő Választó Fejedelemségénél Esantzia Követi fővel tartózkodó Portalis ur is, itt ment tegnap által Páris felé.

Nagy Britannia.

A' Parlamentomi tanátskozásoknak elkezdődéseket, elhalasztotta a' Király Januarius 3 káig.

A' Nagy Britanniai Birodalom Korona Örökösinek a' Wallisi Hercegek, tupa elefanttsontból készült nagy borsú karos székeket küldöttek Kínából ajándékban, a' mellyek a' Brigtoni palotába rakattatnak-bé, a' hol többire lakni szokott mostan eő H. ge.

A' Gibraltárból mostanság Angliába érkezett Waldstone nevű Fregát bizonyos tudósításokat hozott

az ott kegyetlenkedő ragadó h'deg felől. Aldozatjára letek már több nagy rangú emberek is, a' kik között, Generális B arnet, ennek Adjuvánsa Clinton, Májor Raleigh nevezetnek meg. A' halottaknak költép Perri száma naponként 40 retételek: holott a' lakosok száma a' leg jobb időben sem ment többre 10—12 ezerrel. Már sok elhót a' köz katonák között is. Valami 200-an a' lakosok között itken hajóra ülván, Martha szigetére, valami 30-an pedig Oran felé akartak elvezetni: de nem érheték el tzejokat, mid hogy háromnaposig tartó utazások alatt 27 meghalt közöttük, a' többek pedig ebbebe véván, hogy a' fejebb nevezett Fregát utánok küldette ezt légyen, és hogy őket nem soká bé fogná érni, minnyájan a' tengerbe szállóftek, hsnem a' Fregát által kifogattattak, és Gibraltárba vífelza vitettettek.

Az az Orkán, a' melly Sept. 4 kén éjjel a' Napkelet Indiái zigeleken sérhatatlan pusztításokat tett, és körül be valami 300-ig való kereskedőhajókat, rész szerént egészfen semmive tett rész szerént igen megrongált, az Északi Amériikai tartományokban, nevezetesen Déli Karolinában és Georgiában is, reitentő dühösséggel kegyetlenkedett, 30 millió thallérokra teszük egyelőre a' kárt, a' melyet a' megnevezett tartományokban okozott. —

Charleston városából Sept. 10 kén irták, hogy ott 7 órára virradó éjjel volt leg veszedelmesebb ezen Orkánnak pusztítása, a' melly egész éjjel egy formálog tartott. A' városban és a' falukon sok házaknak letespta a' fedeleiket; a' fákat gyökere-restől fogva kitekerete a' földből. Felette nagy károkat tett a' hajóépítő helyeken és az épület-

re való fa magazinokban a' tengernek a' partokra kifárasztott vize által. Tíz a' Gen. Gasdens magános hajóépítő műhelyben 150 ezer forintra betöllelő kárt tett. A' városnak az az utrálja, a' melyet az 1800 lévi Orán elpusztított volt, és a' melly az óta nagy költséggel helyreállítódott, most ismét hasonló módon pusztulásra lett. A' tenger kifáradott vize, folyót csinált rajta keresztül magának, &c.

Azon Német katonák közül, a' kik Angliába által mentek, egy csoportotkat igen szomorú történet ért Chelmsford városában October 29 ké. Egy hátszán a' hol meghálatanak, tűztámadván, az éjjeli sötétségben nem akadhattak az ajtóra, és a' lang' prédájává váltak nagy részben. Tízöt felelő leg alább bizonyosan tudják, hogy oda égtek, minthogy öszszeségelt tetteiket a' hamuvá lett háznak hamvában találták meg; 24-nek pedig semmi jelét vagy nyomát nem találják. Gyanítják, hogy a' szerentsélen történetet közöltek valamelyik által okozta, hogy a' szalmára, a' mellyen háltak, pipával feküvén le, a' izenet arról a' szalmába ejtette, és el aluván, mikor már késő volt akkor vette észre.

A' Londoni lakosok' kezén sok Fr. pénz forog egy idő óta; a' mellyel igen jó spekulációt tettek némely előrelátó emberek. Megtiltván t. i. tavaly a' Fr. Országglófék a' pénzek az országból való kivirettetését, némely Anglusok módot találtak rá, hogy egész hajókkal hozták által Angliába, a' melly pénzek nemzeinek közelébről szabad járást engedvén Angliában, ide való pénzekhez mértéklett besz szerént, az Országglófszék, százan

zárhatót göcsöt is nyernek rajtuk, azok a' kik
Fr. Országból által hozták,

Bizonyosnak tartják, hogy Lord Nelson a'
Körső tengeren való vezérségből elkérezvén, An-
glijába haza fogna jőni, és hogy az ő igen fontos
vezéri hivatalát a' nevezett tengeren Admirál Sir
John fogná elnyerni.

* * *

Gazdálkodásra tartozó tapasztalá-
sok:

A' mezei és kerti bolháról. — Nem tsak a'
mezei, hanem a' kerti veteményeknek is, kivált a'
frász elszendőkben, nagy ellensége, az úgy neve-
zett, és minden mezei gazda előtt e'éggt' esmére-
tes bolha. Vagynak olyan eső nélkül való nya-
rak, mellyekben ezek az ártalmas bogarak, né-
mely tartományokban nagy darab mezei vetése-
ket, és számtalan veteményes kerteket felettébb
meg károsítanak, vagy egészen el is pusztítanak,
kiváltképpen pedig az olyanokat, mellyeknek föld-
je kemény, agyagos. Ezen ártalmas bogaraktól
okoztatni szokott károk' el hártására legjobb el-
köz az, hogy az olyan kerti veteményeket, mellyet
ezek leg inkább meg szoktak lépni, jókor el kell
vetni, hogy így már akkor mikor ezek a' boga-
rak rendszerent fel szoktak támadni, t. i. a' mele-
gebb napokban, a' vetemények nagyok legyenek,
mivel ezeket nem annyira szeretik, mint a' még
gyengéket; a' növények alatt pedig, ha ritkán esne
eső, gyakran meg kell őket öntözni, mert e' nél-
kül, mihelyt a' nap valamivel erősebben süt, eze-
renként repülnek a' gyenge piántára, és azt egés-
zen meg emésztik. A' tiszta víz magában is so-
kat telken ezen szélra, de ha minskutánna már tisz-

ta vízzel elegendendőképpen meglostsolta az ember a' veteményeket, azokat egynéhányzor meg hioti kormos vízzel, a' tapasztatás tanitya, hogy a' bolhák mind elvesznek. De mivel nem lehet minden olyan plánták magvait korán elvetni, melyeket csak a' bogarak pusztítani szoktak, vagy ha korán el vetik is, lehet tölle tartani, hogy ha hamar el kezdődnek a' meleg napok — ezek a' bogarak is fel támadnak: leg jobb mód ennek az elienségnek el hártására a' következő. Az apróra vagdalt fokhagymát ölvve kell törni, vizet kell rá tölteni, mely ájon rajta 24 óráig, azután le szűrven a' vizet, arra a' vetemény magra kell tölteni melyet el akar az ember vetni, és egy darab ideig rajta tartván le kell rólla sürot, és mind árt el vetni. Az ilyen magról neked it p'ártit soha sem fogják a' bolhák meg em szenni. Nem kell pedig attól tartani, hogy az ilyen plántákon a' fokhagymaszag meg érezzen, és annál fogva kedvetlen izü legyen, mert ezt a' szagot a' föld tökéletesen ki szorja a' magokból. Huonlóképpen hasznos erre a' végre az elveendő magoknak fa olajjal való meg öntözése is, mely által nem csak ezektől a' bogaraktól tartanak a' vetemények épségben, hanem, kivált a' répák nevel ez által sokkal jobb izűek, és könnyebb főők lesznek. Egy szóval, mivel ezeknek a' bogaroknak igen éles és könnyes szaglások, iziések, és érzések vagyon, következésképpen minden kedvetlen szag által el üzennének vagy meg dögnének: hát még a' veteményeknek, azok' magvainak a' meg izü mód szerént való el készítése által, valami kedvetlen szagot adni, de a' mit leg inkább csak ezek a' bogarak éreznek.

A' tojás megtartatásának módjairól. — Mi-
képpen kelleffék a' tojást sok ideig, kivált té'ire
frissen meg tartani? Nem utolsó kérdés a' jó gaz-
dalkodásra nézve, a' midőn így kivált a' nagyobb
házaknál sok pénz meg marad az erzényben, kü-
lőmben pedig tsak erre is egy télen által jótskán
ki kell adni, a' midőn t. i. meg esik, hogy egy
tojást, hét, tiz, 's húsz krajtzáron kell meg vá-
sárolni. Ennek a' tzélnak el érésére az a' szüksé-
ges dolog, hogy a' levegőnek a' tojáshaj' apró ju-
katskáiba (pori) való bé menetele tökéletesen el
zárattasson. Erre való nézve sokan így tselekefz-
nek, hogy a' té'ire bé szedett tojást száraz fűrész-
por, korpa, vagy polyva közé rakják, még pe-
dig úgy, hogy egyik a' másikkal ne érjen. Má-
sok hamuból lósvizzel sárt gyurnak, és ezzel bé
kenik a' tojást. De mindezeknél jobb módja az a'
tojás sokáig való el tartásának, ha a' tojást egyen-
ként meg olvasztott sirba mártogatják, és azután
hamuba meg hémpeletvén, olyan helyre el rak-
ják, mely sem nagyon hideg sem nagyon meleg
ne legyen. Itt elzöndéig is meg lehet frissen tar-
tani. Mikor pedig az ilyen bé mázolt tojásnak
hasznát akarja az ember venni; meleg vízbe kell
rakni, 's így mind a' 'sir, mind a' hamú egészen
lemegyen rólla. — Ha meg fagy a' tojás, nem kell
meleg helyre rakni, mert így meg zápúl és meg
bűdössödik, hanem hideg vízbe kell tenni, a' mely
assan lassan ki szivja belőlle a' fagyosságot.

* *

H í r a d á s.

Mivel amaz esméretes, és igen nevezetes Ste-
helin Kristof' Katekismusi Házi Kintá

&c. &c. Tízme alatt Könyvre való Prænumeratió-
 ónak, Előfizetésnek December' végére határozott
 ideje már már hanyatlók, és számofabb buzgó
 Tiszt. Leiki Pástoroktól ily kérdéssel illettelem:
 hogy már hirté adott Prænumeratióknak ideje tölem
 meg nem hozza hittathatna-é, és erre a' fölette
 hasznos Könyvre Subscriptió is nem véte-é
 fel? — Hogy ez által is csak egyedül a' Nemes,
 és Tudós Publikum' akaratjának bé teljesítését
 tárgyazó törekedéseit megmutassam, jelenteni kívá-
 nom: hogy mind a' Prænumeratiót minden Exem-
 plaris, példamányra szép Posta, 5 Iró, 4. és nyom-
 tató papirostra 3 forintjával; mind pedig Subscri-
 ptiót Sz. József napján Pesten 1805 tartandó Vásá-
 rig felvézem. Nem különben igérem, hogy azok,
 kik Tiz Előfizetőkért a' pénzt, vagy Tiz Subscri-
 bensnek érdemesneveit Pestre, vagy Posonyba hoz-
 zam ezen idő folyta alatt megküldik, és a'
 könyveknek bizonyos által vevéséért kezesek ma-
 radnak, a' Tizenegyedikét jutalmúl ingyen fogják
 venni, mihélyt az említett könyv a' Szabóútki-
 badúl. Ennek pedig már meg igé t ideje meg
 marad az 1805 - Augusztusi Vásárra; és akkor
 mind a' Prænumerans, mind a' Subscribens Urak-
 nak minden hátramaradás nélkül kezeshez fog
 szolgáltatni. Posonyban Sz. András havának 24 ik
 napján 1804.

Füskúti Landerer Mihály,
 Kir. Priv. Nemzeti Könyvnyom-
 tató, és áros.